

Атамась О. А.
Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького

ПОНЯТІЙНИЙ АПАРАТ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ОЗДОРОВЧОГО ФІТНЕСУ

У статті на основі аналізу психолого-педагогічної літератури проаналізовано визначення основних понять, які характеризують підготовку майбутніх учителів фізичної культури до впровадження технологій оздоровчого фітнесу.

***Ключові слова:** підготовка, професійна готовність, професійна підготовка, майбутні вчителі фізичної культури, технологія, технологія оздоровчого фітнесу.*

Підготовка фахівців відповідно до вимог міжнародних стандартів зумовлює необхідність суттєвого вдосконалення та трансформації процесу формування фахівців різних напрямків. З позиції сьогодення фахівець має володіти високим рівнем функціональної гнучкості, необхідними фундаментальними й вузькоспеціальними знаннями, навичками структурного підходу до вирішення різних професійних завдань і проблем. Професійна освіта на сучасному етапі повинна будуватися таким чином, щоб підготувати майбутнього вчителя до подальших змін, пов'язаних з постійним відновленням змісту й способів організації його діяльності. У сучасних умовах під час вирішення завдань підвищеного рівня професійної підготовки особливу увагу приділяють інтелектуальному, етичному, культурному розвитку, професійному розвитку й творчій самостійності майбутнього спеціаліста. Нині у руслі досліджень щодо сутності сучасної моделі освіти простежується думка про те, що сьогодні для освіченої людини має бути природною вимога бути готовою до випробувань, до неодноразової зміни своїх уявлень, світогляду, світосприйняття. У Національній доктрині розвитку освіти України у ХХІ столітті зазначено, що “підготовка педагогічних працівників, їх професійне удосконалення – важлива умова модернізації освіти” [5, с. 2].

Важливою складовою вітчизняної системи освіти є підготовка фахівців для галузі фізичного виховання та спорту.

Робота виконана відповідно до плану НДР Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького.

Метою дослідження було на основі аналізу психолого-педагогічної літератури та інформації з інтернет-мережі проаналізувати основні поняття, які характеризують підготовку майбутніх учителів фізичної культури до впровадження технологій оздоровчого фітнесу.

Основним завданням дослідження став аналіз психолого-педагогічної літератури та інформації з інтернет-мережі щодо понятійного апарату підготовки майбутніх учителів фізичної культури до впровадження технологій оздоровчого фітнесу, а також анкетування студентів вищих навчальних

закладів.

Автори "Тлумачного словника російської мови" С. І. Ожегова і Н. Ю. Шведова поняття "підготовка" тлумачиться як запас знань, одержаних будь-ким. О. В. Котова визначає поняття "підготовка" як сукупність засобів і методів, а також порядок їх використання у навчанні.

Автори "Енциклопедії професійної освіти" поняття "професійна підготовка" тлумачать як "сукупність спеціальних знань, умінь і навичок, якостей, трудового досвіду і норм поведінки, які забезпечують можливість успішної праці за обраною професією; процес повідомлення учням відповідних знань і умінь" [4, с. 390].

Науковці тлумачать поняття "професійна підготовка як "сукупність спеціальних знань, умінь і навичок, якостей трудового досвіду і норм поведінки, що забезпечують можливість успішної роботи з визначеної професії; як процес засвоєння учнем відповідних знань та умінь" (І. А. Каіров, Ф. Н. Петров); як "процес і результат діяльності, спрямований на оволодіння певним запасом професійних знань, умінь та навичок, якостей особистості, необхідних для успішного виконання професійної діяльності" (Н. Л. Ємельянова).

У науковій літературі поняття "професійна готовність" розглядається як функція молодого фахівця в практичному значенні. Прагматичний підхід до підготовки молодих фахівців означає відомість її цілей щодо формування "готового" професіонала. М. І. Гайдур вказує, що поняття "готовність" у науковій літературі трактується і як стан, і як якість. Науковець вважає, що відмінність між готовністю, як якістю та станом впливає з психологічної теорії діяльності, тобто професійна готовність учителя – не самостійна та однорідна якість, а система властивостей, зумовлена всією структурою особистості [1, с. 88].

У зв'язку з формуванням професійної готовності варто враховувати, на думку Р. Ф. Ковтун, те, що розвиток особистості молодих викладачів відбувається в декількох напрямках: зміцнення ідейних переконань, соціальної зрілості, професійної спрямованості, розвитку професійно значущих здібностей; удосконалення "професіоналізації" психічних процесів, психічних станів, збагачення досвіду, зростання почуття професійної самостійності й відповідальності, зміцнення професійного покликання; збагачення суспільного й професійного досвіду, підвищення ролі професійного самовиховання [1, с. 87].

В. Ю. Волков вважає, що найважливішим етапом у професійному становленні майбутнього фахівця є процес формування професійної спрямованості, який розглядається як комплекс цілеспрямованих педагогічних впливів, що ґрунтується на знанні закономірностей розвитку особистості з урахуванням специфічних вимог професії, впливу факторів об'єктивного й суб'єктивного порядку, і скерований на формування особистості спеціаліста в

процесі пізнавальної навчальної діяльності [2].

В. М. Розін та С. К. Булдаков наголошують, що зміст сучасної освіти не може зводитися до знань та предметів, а технологія освіти – до навчання знанням та їх пасивному засвоєнню. У ході освіти, на думку авторів, людина повинна засвоювати не знання, а власне мислення, методи мислення, діяльність, способи діяльності, принципи тощо [7, с. 155].

М. Гуляєва зазначає, що “у сучасному вищому навчальному закладі організація навчання, його технологічне і дидактичне забезпечення... мають бути спрямовані на створення власного продукту – досконалої “моделі спеціаліста” як за параметрами знань і умінь, так і за психологічними якостями – справність, творчість, лідерство, комунікативність та ін.”. Виконуючи ті чи інші професійні функції, фахівець завжди реалізує себе особистісно, цілісно реагує на певні ситуації, взаємодіє з іншими учасниками діяльності. Саме через неготовність до подолання труднощів у педагогічній діяльності на особистісному рівні багато майбутніх учителів фізичної культури не можуть повністю реалізувати свій індивідуальний потенціал” [3, с. 47].

Л. В. Безкоровайна вказує, що “зміст професійної підготовки майбутнього фахівця фізичного виховання та спорту зумовлений трьома факторами” [2, с. 90]. На думку автора, “перший – це розуміння професійних вимог до майбутнього фахівця фізичного виховання та спорту; другий – відповідність майбутнього фахівця фізичного виховання та спорту культурним і моральним нормам, прийнятим у цивілізованому суспільстві; третій фактор – залучення майбутнього фахівця фізичного виховання та спорту до системи діючих відносин” [1, с. 90].

Автори “Соціологічного енциклопедичного словника” поняття “технологія” (від грец. *Techné* – мистецтво, майстерність, уміння і *logos* – навчання, наука) тлумачать: як сукупність засобів і способів отримання, оброблення або перероблення (зміна стану, властивостей, форми сировини, матеріалів, напівфабрикатів або виробів у різних галузях промисловості, будівництва); як наукову дисципліну, що розроблює та удосконалює ці засоби і способи [8, с. 368].

Автори “Тлумачного словника російської мови” поняття “технологія” визначають як сукупність виробничих процесів у певній галузі виробництва, а також як науковий опис способів виробництва [6, с. 692].

Аналіз психолого-педагогічної літератури, здійснений Л. В. Безкоровайною, свідчить про різні визначення поняття “технологія”. Дослідниця визначає такі тлумачення цього поняття: мистецтво застосування результатів наукових досліджень у сфері освітньої діяльності (І. М. Богданова); загальні правила використання спеціальних знань і умінь, способів організації та здійснення конкретних дій, що є необхідними для виконання цільової діяльності (В. І. Жолдак і В. А. Квартальнов); комплексний педагогічний вплив, що дозволяє одержати педагогічний продукт заданої кількості і якості відповідно до запроєктованих витрат часу, сил і засобів

(І. П. Підласий); знання й застосування спеціальних прийомів, процедур і операцій, що дають змогу реалізовувати визначені дії та саму діяльність й за підсумками отримати необхідні результати (В. К. Терентьєв); відносно завершена система операцій та прийомів, які сприяють оптимізації педагогічного процесу (О. О. Фунтікова) [1, с. 89].

В. Г. Тютюков зазначає, що сьогодні такі чинники, як теорія навчання і впровадження технологій, діють без належного взаємозв'язку, тому важливо забезпечити введення у навчальний процес не тільки таких технологій, що містять елементи інновацій, а й таких, що спрямовані на рішення власне навчальних завдань, глибоко осмислених з позицій педагогічної науки, теорії навчання, теорії та методики фізичного виховання і спортивного тренування, у зв'язку з цим особливої актуальності набуває розроблення дидактичних і методичних принципів використання сучасних технологій у навчальному процесі, педагогічному осмисленні накопиченого досвіду, проведення відповідних наукових і методичних досліджень щодо створення і вивчення можливостей використання технологізацій цих педагогічних програмних засобів у професійній освіті, у тому рахунку і у підготовці фахівців з фізичного виховання та спорту [9, с. 49].

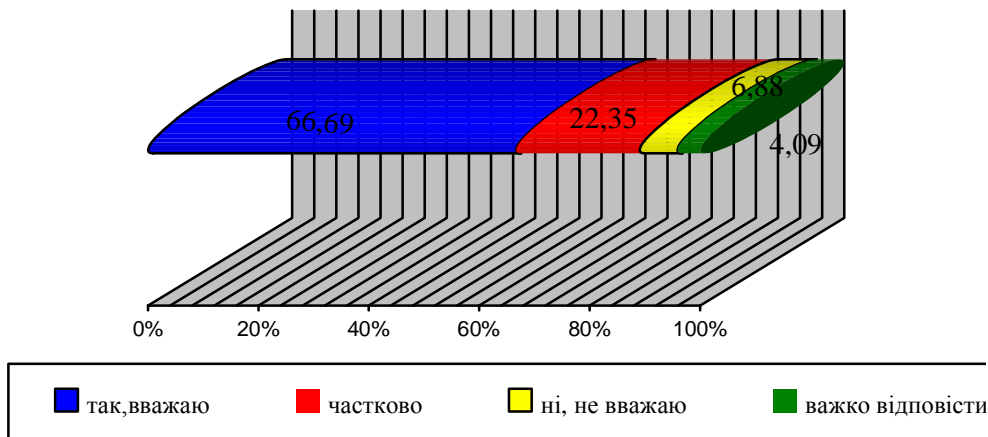
Т. Ю. Круцевич вважає, що "поняття фізкультурно-оздоровча технологія об'єднує процес використання засобів фізичного виховання в оздоровчих цілях і наукову дисципліну, котра розробляє й удосконалює основи методики побудови фізкультурно-оздоровчого процесу". Автор зазначає, що "принцип оздоровчої спрямованості фізичного виховання конкретизується у фізкультурно-оздоровчих технологіях, які нині інтенсивно розвиваються". На думку автора, "практичним проявом фізкультурно-оздоровчих технологій у фізичному вихованні є різні фітнес-програми, які становлять основний зміст діяльності фізкультурно-оздоровчих груп, які створюються на базі фізкультурно-спортивних товариств, а також персональних фітнес-занять" [10, с. 320].

Сучасний стан підготовки майбутніх учителів фізичної культури до впровадження технологій оздоровчого фітнесу ми вивчали за допомогою емпіричних методів дослідження. До них увійшли анкетування за авторською анкетною, педагогічні спостереження, бесіди, тестування студентів.

В анкетуванні взяли участь 568 студентів вищих навчальних закладів. Респондентами стали 82 студенти Бердянського державного педагогічного університету (БДПУ), 80 студентів Волинського національного університету (ВНУ), 85 студентів Запорізького національного університету (ЗНУ), 59 студентів Луцького інституту розвитку людини університету "Україна" (ЛІРЛ), 130 студентів Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (НПУ), 132 студенти Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького (ЧНУ).

Результати анкетування студентів подані на рисунку 1. Результати відповідей на перше питання анкети "Чи вважаєте Ви за необхідне

формувані у вищих навчальних закладах України готовність майбутніх учителів фізичної культури до впровадження технологій оздоровчого фітнесу?” показали, що з 568 студентів вважають необхідним формувані у майбутніх учителів фізичної культури готовність до впровадження технологій оздоровчого фітнесу 66,69% студентів, частково необхідно – 22,35%, не вважають це необхідним 6,88%, було важко відповісти 4,09%.

Рис. 1. Показник кількості студентів, опитаних щодо необхідності формування у вищих навчальних закладах України готовності майбутніх учителів фізичної культури до впровадження технологій оздоровчого фітнесу (%)

Отже, переважна більшість респондентів, а саме 66,69% вважають за необхідне формувані у вищих навчальних закладах України готовність майбутніх учителів фізичної культури до впровадження технологій оздоровчого фітнесу, що свідчить про актуальність та доцільність обраної проблематики дослідження.

На друге запитання анкети “Наскільки Ви підготовлені до впровадження технологій оздоровчого фітнесу в майбутній професійній діяльності?” із 568 опитаних студентів лише 19,78% підготовлені до впровадження технологій оздоровчого фітнесу в майбутній професійній діяльності, частково підготовлені – 53,70%, не підготовлені – 16,92%, важко відповісти – 9,60% студентів. Результати відповідей подано на рисунку 2.

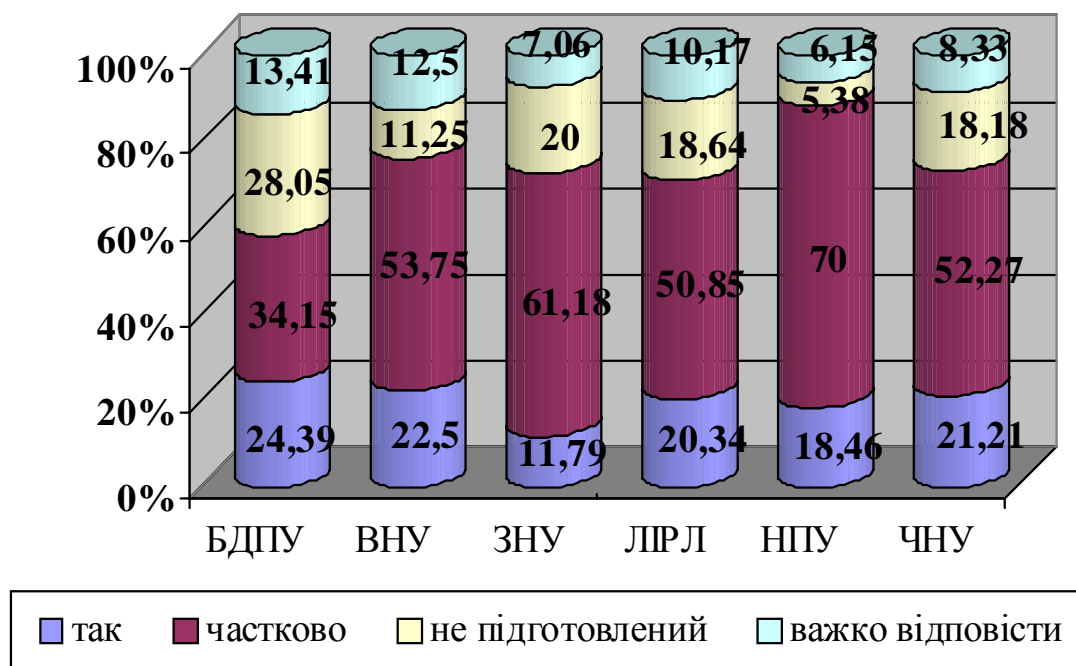

Рис. 2. Показник кількості студентів, опитаних щодо підготовленості до впровадження технологій оздоровчого фітнесу в майбутній професійній діяльності (%)

Отже, на жаль, тільки 19,78% респондентів повністю підготовлені до впровадження технологій оздоровчого фітнесу в майбутній професійній діяльності, що свідчить про актуальність обраної проблематики дослідження.

Висновки. Розробка і застосування сучасних технологій оздоровчого фітнесу може стати ефективним шляхом вирішення проблеми підвищення рухової активності та фізичної підготовленості, а інтеграція цих технологій у процес фізичного виховання є перспективним напрямком його вдосконалення. В умовах навчального закладу формування готовності майбутнього вчителя фізичної культури, до впровадження технологій оздоровчого фітнесу спрямоване на розкриття потенціальних можливостей студента вищого навчального закладу відповідати й успішно реагувати на нові вимоги соціального середовища. Тому система підготовки майбутнього вчителя фізичної культури повинна бути спрямована на розвиток здібностей студентів до побудови власної кар'єри через самоактуалізацію, самовдосконалення і самореалізацію.

Перспективи подальших досліджень у цьому напрямі. Розробити науково-методичний комплекс для ефективної підготовки майбутнього вчителя фізичної культури до впровадження технологій оздоровчого фітнесу.

Використана література:

1. Безкоровайна Л. В. Оцінка якостей, необхідних для майбутньої професійної управлінської діяльності фахівців фізичного виховання та спорту / Л. В. Безкоровайна // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фіз. виховання і спорту. – 2006. – № 10. – С. 87-90.

2. Волкова Н. П. Педагогіка : [посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Н. П. Волкова. – К. : Видавничий центр “Академія”, 2001. – 576 с.
3. Гуляев М. Д. Инновации и технологии непрерывного физкультурного образования в условиях региона : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08 / М. Д. Гуляев. – М., 2002. – 28 с.
4. Энциклопедия профессионального образования : в 3 т. // под ред. С. Я. Батышева. – Т. 1. – М. : АПО, 1998. – 568 с.
5. Національна доктрина розвитку освіти України у ХХІ столітті // Освіта. – 2002. – № 26. – С. 2-4.
6. Ожегов С. И. Словарь русского языка / С. И. Ожегов. – М. : Советская Энциклопедия, 1964. – 900 с.
7. Розин В. М. Философия образования : учебное пособие / В. М. Розин, С. К. Булдаков. – Кострома : КГУ, 1999. – 284 с.
8. Социологический энциклопедический словарь : на русском, английском, французском и чешском языках / [редактор-координатор – академик РАН Г. В. Осипов]. – М. : ИНФРА-М-НОРМА, 1998. – 488 с.
9. Тютюков В. Г. Дидактико-акмеологическое преобразование специального содержания учебного процесса в высшей физкультурной школе / В. Г. Тютюков // Теория и практика физической культуры. – 2003. – № 6. – С. 48-51.
10. Круцевич Т. Ю. Теорія і методика фізичного виховання. – Том 2. Методика фізичного виховання різних груп населення / Т. Ю. Круцевич. – К. : Олімп. лит. – ч. 2. – 2008. – 368 с.

АТАМАСЬ О. А. *Понятийный аппарат подготовки будущих учителей физической культуры к внедрению технологий оздоровительного фитнеса.*

В статье на основе анализа психолого-педагогической литературы проанализированы определения основных понятий, которые характеризуют подготовку будущих учителей физической культуры к внедрению технологий оздоровительного фитнеса.

Ключевые слова: *подготовка, профессиональная готовность, профессиональная подготовка, учителя физической культуры, технология, технология оздоровительного фитнеса.*

ATAMAS O. A. *Concept vehicle of preparation of future teachers of physical culture to introduction of technologies of health fitness.*

The definitions of the main notions which characterize the training of the future physical culture teachers for the application of the health fitness technologies are analyzed on the basis of the psychological and pedagogical literature.

Keywords: *preparation, professional readiness, professional preparation, teachers of physical culture, technology, technologies of health fitness.*

**Бондар Л. А.
Криворізький педагогічний інститут
ДВНЗ “Криворізький національний університет”**

ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ В УМОВАХ СУЧАСНОЇ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ОСВІТИ

У статті розглядається проблема якості інформаційно-методичного забезпечення самостійної роботи як важливої складової професійної підготовки студентів-філологів в умовах кредитно-модульної системи організації навчально-виховного процесу у вишій.